Introducció a la vida eremítica

El relat paisatgístic de les ermites de Montserrat es una història a mig fer. No passa el mateix sobre el fenomen de l'eremitisme on existeixen amplis i fonamentats estudis dels pares Cebrià Baraut i Xavier Altés, monjos de Santa Maria de Montserrat, i de mossèn Ernest Zaragoza. Però sobre la relació entre les ermites, el seu entorn i el paisatge hi ha alguna documentació, no massa, que explica coses, però algunes fruit mes de la imaginació que de la realitat. Per precaució, el pare Xavier Altes, monjo de Santa Maria de Montserrat, adverteix sobre el possible risc que es pot caure si es dóna massa credibilitat a determinats escrits del passat. En ells hi ha imprecisions o invencions que s'han anat repetint durant els anys. Per això, cal agafar les referències i les evidencies i contrastar-les amb el que era es sap i, si fos el cas, explicar els dubtes en lloc de fer afirmacions curioses però de feble entitat.

La majoria de llibres de viatges antics sempre destacaven que a la muntanya de Montserrat existien diverses ermites situades en llocs privilegiats. Les anotacions dels cronistes, a més de destacar la importància espiritual de l'eremitori montserratí, emfatitza la singularitat del seu entorn. Ernest Zaragoza, en el seu excel·lent llibre, *"Els ermitans de Montserrat"* esmenta alguns d'aquests comentaris. Per exemple, Jeroni Münzer comenta: «*Es en suma, paraje hermosísimo para eremitorio*»; Enric Cock diu que les ermites «*son maravillosas por su sitio, devoción, huertecicas, agua y todo lo demás que conviene para la soledad …El hombre contemplativo y amante de la soledad no podía encontrar sitio más adecuado para su gusto*» i Joan F. Peyron: «*La parte más interesante de la montaña es el desierto, allí están distribuidas varias ermitas, asilos conmovedores para la verdadera filosofía y contemplación* ». Ph. Thicknesse diu també: «*Estamos ahora … ciertamente en el jardín de Edén … Ciertamente no hay en el globo habitable, un lugar más a propósito para retirarse y darse a la contemplación*». Madame D'Aulnoy, el 1679, assegura que Frederic de Cardona li explica «*que aunque la estancia en él (l'eremitori) sea horrible y hubiera sido imposible abordar hasta él de no haber tallado un camino en las rocas, no deja de haber algunas bellezas, una vista admirable, fuentes y manantiales, jardines muy bonitos, cultivados por la mano de esos buenos religiosos, y por todas partes un cierto aire de soledad y devoción que conmueven a los allí se dirigen*».

L'autor "*Compendio historial o relación breve y verídica del portentosa santuario*

y cámara angelical de Nuestra Señora de Montserrat (edició 1780)", obra atribuïda a l'abat Argerich, fa una àmplia descripció de cada una de les ermites, el seu emplaçament i continguts. Tots els comentaris combinen d'alguna manera els dos elements que defineixen la identitat de les ermites de Montserrat: es troben en un paisatge orientat a l'espiritualitat.

Malgrat aquest interès i coneixement sobre l'eremitori montserratí el relat sobre el paisatge de les ermites de Montserrat podrà semblar imprecís. No es pot fer d'altra manera. A més, per tal de facilitar la comprensió de l'estat de la qüestió, les representacions gràfiques de les ermites que s'adjunten al parlar de cadascuna d'elles es presenten ordenades cronològicament i atenent, en tot moment a les fonts i, si és el cas, indicant allò que sembla inversemblant o constatant les contradiccions d'aquestes referències amb altres dades o un millor coneixement de la realitat. Donada les poques dades i atès que en el relat té molt pes el paisatge s'ha agafat com a referència vàlida, per contrastar les descripcions, els gravats fets per Pere Pau Muntanya. Ells són la darrera evidencia fidel de com eren les ermites poc abans de la seva destrucció al 1812 per les tropes napoleòniques. Tot advertint que, si bé els gravats són fidels en quan les edificacions no passa el mateix amb els altres elements del paisatge. Algunes enquadraments de les ermites s'han modificat, bàsicament per moviment d'algunes agulles, per tal d'obtenir composicions gràfiques equilibrades. Recentment, s'han es fotografiat les ermites des dels mateixos indrets on segurament Pere Pau Muntanya instal·la la seva cambra obscura per dibuixar-les.

Retorn inici del capítol Ermites i vida eremítica
Següent secció: Les ermites de la muntanya de Montserrat